

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/158/134/95

INWESTYCJE KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO W POLSCE - SPOŁECZNE PRYZWOLENIE I OCENA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, SIERPIEŃ '95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Inwestycje kapitału zagranicznego w naszym kraju często budzą mieszane odczucia, choć dotychczas społeczna percepcja tego zjawiska gospodarczego nie jest jeszcze dokładnie znana. Bliższe określenie zakresu przyzwolenia społecznego na inwestycje zagraniczne w Polsce oraz poznanie społecznej oceny wielkości tych inwestycji i uzyskiwanych z nich korzyści umożliwiły sondaże przeprowadzone przez Centrum Badania Opinii Społecznej w maju i czerwcu bieżącego roku. Obok reprezentacji wszystkich dorosłych Polaków¹ badaniami objęto mieszkańców Lublina i Wrocławia² w wieku 18 - 65 lat, a więc przynajmniej potencjalnie aktywnych zawodowo. Miasta te wybrano ze względu na liczbę inwestycji zagranicznych i regiony, które reprezentują: we Wrocławiu jest bardzo duże nasycenie kapitałem zagranicznym, natomiast w Lublinie - stosunkowo niewielkie. W sondażu ogólnopolskim zamieszczono jedynie część pytań wykorzystanych w Lublinie i Wrocławiu.

Przyzwolenie na inwestycje kapitału zagranicznego

Pomimo pewnych obaw, większość ankietowanych (zarówno z próby ogólnopolskiej, jak i z badania lubelskiego i wrocławskiego) oceniła, że obecność kapitału zagranicznego jest dla polskiej gospodarki korzystna (tab. 1).

Tabela 1 w procentach

Czy obecność kapitału zagranicznego jest dla polskiej gospodarki:	Wskazania respondentów:		
	Lublin	Wrocław	Ogół dorosłych Polaków
– korzystna	71	75	59
– niekorzystna	23	19	27
Trudno powiedzieć	6	6	14

¹ Badanie "Świat wokół nas" (8) zrealizowano w dniach 26-29 maja '95 na reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców kraju (N=1198).

² Badanie "Inwestycje zagraniczne w polskiej gospodarce" zrealizowano w dniach 23 maja - 7 czerwca '95 na kwotowej próbie mieszkańców Lublina (N=400) i Wrocławia (N=400) w wieku 18-65 lat. Finansowane ze środków przyznanych przez Fundusz Współpracy z tzw. Counterpart Funds, pochodzących z pomocy Komisji Wspólnot Europejskich dla Polski. Ponadto badanie dofinansowała Fundacja Przekształceń Własnościowych w Rzeczypospolitej Polskiej.

Na pytanie to respondenci odpowiadali na początku sondażu. Natomiast na jego zakończenie pytanie o wpływ inwestycji zagranicznych na polską gospodarkę zostało powtórzone w innej formie (tab. 2). W efekcie uzyskaliśmy mniej entuzjastyczne oceny, ale nadal wśród mieszkańców Lublina i Wrocławia dominują osoby dostrzegające więcej korzyści niż strat z udziału kapitału zagranicznego w naszej gospodarce. Nieco bardziej sceptyczni są natomiast (podobnie jak poprzednio) respondenci z sondażu ogólnopolskiego.

Tabela 2 w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, inwestycje kapitału zagranicznego w Polsce przynoszą, ogólnie rzecz biorąc, więcej korzyści czy strat?	Wskazania respondentów:		
	Lublin	Wrocław	Ogół dorosłych Polaków
Więcej korzyści	49	48	30
Więcej strat	11	7	16
Tyle samo strat, co korzyści	15	16	33
Są bez znaczenia	13	6	6
Trudno powiedzieć	12	23	15

Wydaje się więc, że o ile w pierwszym przypadku odpowiedzi mogły być bezrefleksyjne, oparte na stereotypie, o tyle kolejne pytania ankiety (przywołujące ewentualne pozytywne i negatywne skutki takich inwestycji) spowodowały prawdopodobnie bardziej wyważoną ocenę tego typu przemian w polskiej gospodarce.

Pozytywne oceny inwestycji zagranicznych najczęstsze są wśród osób lepiej wykształconych, młodszych oraz identyfikujących się z prawicą.

Warto zauważyć, że stosunek społeczeństwa do inwestycji kapitału zagranicznego jest zbliżony do poziomu akceptacji prywatyzacji (por. tabele 1 i 3). Analizy wykazały, iż opinie badanych w tych kwestiach silnie się ze sobą wiążą.

Tabela 3 w procentach

Czy prywatyzacja jest dla polskiej gospodarki:	Wskazania respondentów:		
	Lublin	Wrocław	Ogół dorosłych Polaków
– korzystna	76	78	54
– niekorzystna	21	16	37
Trudno powiedzieć	3	6	9

Zarówno wśród ogółu dorosłych Polaków, jak i ankietowanych mieszkańców Lublina i Wrocławia, najczęstszy jest pogląd, iż udział kapitału zagranicznego w polskiej gospodarce jest zbyt mały (tabela 4).

Tabela 4 w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, udział kapitału zagranicznego w polskiej gospodarce jest obecnie:	Wskazania respondentów:		
	Lublin	Wrocław	Ogół dorosłych Polaków
– zbyt mały	50	54	41
– odpowiedni	27	22	20
– zbyt duży	11	10	16
Trudno powiedzieć	12	15	23

Analizując odpowiedzi ankietowanych lublinian i wrocławian na kolejne pytania, można pokusić się o wniosek, że w - opinii społecznej - inwestycje zagraniczne są niezbędne w Polsce wyłącznie jako źródło kapitału, natomiast w kwestii myśli technicznej możemy być samowystarczalni (tab. 5 i 6).

Tabela 5 w procentach

Czy zgadza się Pan(i) z następującą opinią: Bez inwestycji kapitału zagranicznego nie da się unowocześnić polskiej gospodarki	Wskazania respondentów:	
	Lublin	Wrocław
Zgadzam się	72	80
Nie zgadzam się	22	17
Trudno powiedzieć	6	4

Tabela 6 w procentach

Czy zgadza się Pan(i) z następującą opinią: Opierając się na polskiej myśli technicznej można z powodzeniem dokonać unowocześnienia polskiej gospodarki	Wskazania respondentów:	
	Lublin	Wrocław
Zgadzam się	75	76
Nie zgadzam się	19	18
Trudno powiedzieć	6	7

Trzeba także podkreślić, że o ile badanych z obu miast nie różni wiara w polską myśl techniczną, o tyle wrocławianie nieco częściej są przekonani, iż bez inwestycji kapitału zagranicznego nie da się unowocześnić polskiej gospodarki.

Mieszkańcy Lublina i Wrocławia w większości kwestii poruszanych w omawianym badaniu byli zgodni, warto więc zwrócić uwagę na kolejną niewielką różnicę opinii. Ankietowani z Wrocławia, miasta, w którym kapitał zagraniczny jest bardziej obecny, rzadziej niż lublinianie zgadzali się z opinią, że dzięki inwestycjom kapitału zagranicznego zmniejszy się w Polsce bezrobocie (tab. 7).

Należy zaznaczyć, iż wskaźniki bezrobocia w województwie lubelskim i wrocławskim w momencie realizacji badania (mimo nieco lepszej sytuacji drugiego z miast) były zbliżone³.

Tabela 7 w procentach

Czy zgadza się Pan(i) z następującą opinią: Dzięki inwestycjom kapitału zagranicznego zmniejszy się w Polsce bezrobocie	Wskazania respondentów:	
	Lublin	Wrocław
Zgadzam się	62	57
Nie zgadzam się	28	34
Trudno powiedzieć	10	10

Inwestycje zagraniczne kojarzone są czasem z utratą suwerenności przez nasz kraj. Warto podkreślić, że spośród ankietowanych w mniejszości są ci, którzy sądzą, że kapitał zagraniczny chce wykupić nasz majątek narodowy (tab. 8), natomiast w obu miastach dominują wypowiedzi o zagrożeniu, jakie stwarzają inwestycje kapitału zagranicznego dla istnienia polskich firm (tab. 9). Można się tu dopatrzeć pewnej trzeźwości sądów i odrzucenia ksenofobicznych poglądów.

Tabela 8 w procentach

Czy zgadza się Pan(i) z następującą opinią: Zagraniczny kapitał chce wykupić nasz majątek narodowy	Wskazania respondentów:	
	Lublin	Wrocław
Zgadzam się	38	40
Nie zgadzam się	54	51
Trudno powiedzieć	8	9

³ Dane z końca czerwca bieżącego roku: województwo lubelskie - 13.8%, województwo wrocławskie - 11.8%, przy wskaźniku dla całego kraju - 15.1% (według "Biuletynu Statystycznego" nr 6/1995, GUS, lipiec 1995).

Tabela 9 w procentach

Czy zgadza się Pan(i) z następującą opinią: Inwestycje kapitału zagranicznego są zagrożeniem dla istnienia polskich firm	Wskazania respondentów:	
	Lublin	Wrocław
Zgadzam się	51	55
Nie zgadzam się	40	39
Trudno powiedzieć	9	6

Zagrożenie dla istnienia polskich firm nieco częściej wskazywane było w mieście, w którym inwestycje zagranicznych jest więcej.

Spoleczna ocena wielkości inwestycji zagranicznych w Polsce

Trudno jest zbudować adekwatną miarę wielkości kapitału zagranicznego w polskiej gospodarce. Pomocne może tu być porównanie z innymi systemami gospodarczymi. Zdecydowana większość ankietowanych lublinian i wrocławian zgodziła się z opinią, że w Polsce zainwestowano mniej kapitału zagranicznego niż w państwach Europy Zachodniej (tab. 10).

Tabela 10 w procentach

Czy, ogólnie rzecz biorąc, Pana(i) zdaniem, w Polsce jest więcej czy też mniej kapitału zagranicznego niż w państwach Europy Zachodniej?	Wskazania respondentów:	
	Lublin	Wrocław
Więcej	9	7
Tyle samo	7	5
Mniej	73	77
Trudno powiedzieć	11	11

Porównanie z innymi państwami Europy Wschodniej nie wypada w odpowiedziach badanych tak jednoznacznie - opinie w tej kwestii są dosyć podzielone (tab. 11).

Tabela 11 w procentach

Czy, ogólnie rzecz biorąc, Pana(i) zdaniem, w Polsce jest więcej czy też mniej kapitału zagranicznego niż w państwach Europy Wschodniej?	Wskazania respondentów:	
	Lublin	Wrocław
Więcej	33	31
Tyle samo	23	20
Mniej	28	33
Trudno powiedzieć	16	16

Natomiast porównanie pod tym względem Polski z Rosją wypada - w opinii respondentów - raczej na korzyść naszego kraju (tab. 12).

Tabela 12 w procentach

Czy, ogólnie rzecz biorąc, Pana(i) zdaniem, w Polsce jest więcej czy też mniej kapitału zagranicznego niż w Rosji?	Wskazania respondentów:	
	Lublin	Wrocław
Więcej	44	42
Tyle samo	10	9
Mniej	28	31
Trudno powiedzieć	18	18

Mimo że różnice w opiniach mieszkańców Lublina i Wrocławia nie są istotne, można jednak zauważyć, że wrocławianie częściej niż lublinianie skłonni są do umniejszania wielkości kapitału zagranicznego zainwestowanego dotychczas w naszym kraju.

Dystans, który dzieli nas w tej kwestii od krajów Europy Zachodniej, przez znaczną część respondentów oceniany jest zapewne negatywnie, gdyż najczęściej wybierano opinię o zbyt małym udziale kapitału zagranicznego w polskiej gospodarce.

Różne mogą być przyczyny zbyt małej obecności zachodnich inwestorów w Polsce, warto jednak podkreślić, iż połowa ankietowanych z sondażu ogólnopolskiego uważa, że dostęp kapitału zagranicznego do polskich przedsiębiorstw jest obecnie w naszym kraju ograniczony. Opinię taką podziela także większość ankietowanych lublinian i wrocławian (tab. 13). Jednocześnie w każdej z tych wyodrębnionych grup jedna trzecia (lub tylko nieco mniej) ankietowanych zgodziła się z opinią o całkowicie swobodnym dostępie kapitału zagranicznego do polskich przedsiębiorstw.

Tabela 13 w procentach

Czy, uważa Pan(i), że obecnie dostęp kapitału zagranicznego do Polski jest:	Wskazania respondentów:		
	Lublin	Wrocław	Ogół dorosłych Polaków
– całkowicie swobodny	28	33	30
– ograniczony	63	60	50
– w ogóle nie dopuszcza się kapitału zagranicznego do polskich przedsiębiorstw	3	1	2
Trudno powiedzieć	6	6	18

Jak traktować inwestorów zagranicznych?

W naszym społeczeństwie słyszy się opinie o konieczności ograniczania inwestycji kapitału zagranicznego, a przynajmniej większego ich kontrolowania. Z drugiej strony pojawiają się także głosy, iż należy stworzyć specjalny system zachęt dla tego typu inwestycji w Polsce.

Zarówno wśród ankietowanych mieszkańców Lublina, jak i Wrocławia dominuje pogląd, że kapitał zagraniczny powinien mieć w naszym kraju takie same warunki działania jak polski (tab. 14).

Tabela 14 w procentach

Czy kapitałowi zagranicznemu należy stworzyć:	Wskazania respondentów:	
	Lublin	Wrocław
– lepsze warunki niż polskiemu	7	5
– takie same warunki jak polskiemu	69	73
– gorsze warunki niż polskiemu	21	17
Trudno powiedzieć	3	5

Ankietowani mają jednak podzielone opinie w kwestii, czy rząd powinien wydawać inwestorom zagranicznym specjalne zezwolenia na działalność w Polsce czy też nie powinien interesować się tym, dopóki działają oni zgodnie z prawem (tab. 15).

Tabela 15 w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem:	Wskazania respondentów:	
	Lublin	Wrocław
– polski rząd powinien wydawać inwestorom zagranicznym specjalne zezwolenia na działalność w Polsce	52	48
– rząd nie powinien interesować się ich działalnością, chyba że działają oni niezgodnie z prawem	44	48
Trudno powiedzieć	4	4

Różnice w opiniach mieszkańców Lublina i Wrocławia są mało istotne, choć warto zauważyć, iż w odpowiedziach na oba opisane wyżej pytania mieszkańcy Lublina mają nieco bardziej restrykcyjne niż wrocławianie podejście do zagranicznych inwestorów.

Akceptacja nieograniczonych inwestycji kapitału zagranicznego w Polsce jest największa w przypadku przedsiębiorstw przemysłu motoryzacyjnego oraz elektronicznego (tab. 16). Wiąże się to zapewne z przekonaniem o zacofaniu naszego kraju w tych dziedzinach. Inwestycje zagraniczne są tu być może postrzegane jako szansa na produkcję w kraju dóbr jakościowo podobnych do wytwarzanych przez czołówkę światową w tych gałęziach przemysłu.

Tabela 16 w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, do udziału w prywatyzacji [...] kapitał zagraniczny powinno się:	Wskazania respondentów:											
	dopuszczać bez żadnych ograniczeń			dopuszczać, ale w ograniczonym zakresie			W ogóle nie powinno się dopuszczać			Trudno powiedzieć		
	L	W	OP	L	W	OP	L	W	OP	L	W	OP
– kopalń	8	5	5	56	62	39	31	30	49	5	3	7
– banków	12	10	9	69	67	49	17	20	36	2	3	6
– elektrowni	6	4	6	55	53	39	36	39	48	3	4	7
– domów, mieszkań	14	16	16	42	46	38	39	36	40	5	2	6
– szpitali	11	17	11	52	49	52	32	33	32	5	2	5
– przedsiębiorstw przemysłu motoryzacyjnego	35	40	27	57	52	50	5	6	17	3	2	6
– przedsiębiorstw przemysłu spożywczego	20	23	17	61	61	48	16	14	29	3	2	6
– tytułów prasowych, wydawnictw	24	24	15	56	58	46	16	16	31	4	2	8
– przedsiębiorstw przemysłu elektronicznego	29	28	23	58	61	51	8	8	20	5	3	6
– gruntów ornych	10	7	7	40	46	30	45	44	57	5	3	6

Uwaga: **L** - Lublin
W - Wrocław
OP - ogólnopolska próba losowa

Najwięcej sprzeciwu budzą natomiast inwestycje zagraniczne w grunty orne, kopalnie, a także domy, mieszkania i szpitale. Może tu działać z jednej strony czynnik obawy o naruszenie interesów narodowych (suwerenności) ze względu na pozbycie się newralgicznych bogactw kraju (grunty i kopalnie), a z drugiej - poczucie zagrożenia interesów bytowych (socjalnych) społeczeństwa (domy i szpitale), ze względu na ewentualną komercjalizację tych dziedzin, co - zdaniem społeczeństwa - może spowodować zmniejszenie ich dostępności dla ludzi mniej zamożnych.

Analizy wykazały, iż akceptacja przez badanych swobodnego dostępu kapitału zagranicznego do polskiego systemu gospodarczego wiąże się z deklarowanym poparciem dla przemian liberalnych⁴ i prawicowymi sympatiami politycznymi. Sprzyja jej także młody wiek i wyższe wykształcenie respondentów.

Wyniki sondaży przeprowadzonych w Lublinie i we Wrocławiu nie wykazały zasadniczych różnic między ankietowanymi z tych miast w opiniach dotyczących inwestycji kapitału zagranicznego.

Większe różnice zauważalne są natomiast w przypadku porównania odpowiedzi mieszkańców Lublina i Wrocławia z wynikami sondażu ogólnopolskiego, w którym przede wszystkim więcej osób wstrzymywało się z wyrażeniem swego zdania. Analizy pokazują, iż liczba odpowiedzi "trudno powiedzieć" jest tym większa, im badani są starsi i gorzej wykształceni. Przedstawiania zdecydowanych opinii częściej niż inni unikają także mieszkańcy mniejszych miejscowości. Badani reprezentujący ogół Polaków charakteryzują się też nieco mniejszą akceptacją inwestycji zagranicznych niż ankietowani z Lublina i Wrocławia.

Różnice między opiniami respondentów z próby ogólnopolskiej a badanymi mieszkańcami Lublina i Wrocławia tłumaczyć możemy przede wszystkim młodszym wiekiem tych ostatnich (średnie wieku: dla Lublina i Wrocławia - 38 lat, w ogólnopolskiej próbie losowej - 45 lat), wyższym poziomem wykształcenia, a także miejscem zamieszkania. W badaniu ogólnopolskim obserwujemy także większą akceptację ogólnie pojętych przemian liberalnych (w tym inwestycji kapitału zagranicznego) wśród osób młodszych, lepiej wykształconych i mieszkających w większych ośrodkach. Oznacza to, że różnice opinii w większej mierze wynikają z cech społeczno-demograficznych badanych niż z liczby inwestycji zagranicznych w ich miejscu zamieszkania.

⁴ Syntetyczna skala zbudowana na podstawie odpowiedzi respondentów na szereg pytań dotyczących między innymi kwestii prywatyzacji, bezrobocia itp.

Akceptacja inwestycji kapitału zagranicznego w naszym kraju, poparcie dla jego zwiększenia oraz ułatwienia mu dostępu do polskiego systemu ekonomicznego są największe wśród osób, które aprobują przemiany liberalne w naszym kraju. Pozytywnemu nastawieniu do inwestycji sprzyja także dostrzeganie dystansu, który dzieli nas od krajów o rozwiniętej gospodarce kapitalistycznej⁵.

Uogólniając, można powiedzieć, że zwiększenie inwestycji zagranicznych w naszym kraju oraz ułatwienia w tego typu działalności skłonne byłyby przede wszystkim osoby z wyższym wykształceniem, deklarujące prawicowe poglądy polityczne, a także badani, którzy w jakiś sposób - mniej lub bardziej bezpośrednio - zetknęli się z firmami zachodnimi.

⁵ Skala dystansu zbudowana została z szeregu pytań opisujących gospodarkę polską i zachodnią.

A N E K S

Tabela 1. LUBLIN. Czy, Pana(i) zdaniem, udział kapitału zagranicznego w polskiej gospodarce jest obecnie:

(%)

	zbyt mało	odpowiedni	zbyt duży	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	50	27	11	11	399
Płeć					
Mężczyźni	61	23	9	7	196
Kobiety	40	32	13	15	203
Wiek					
do 24 lat	38	34	16	11	79
25-34	60	27	5	8	85
35-44	60	25	7	8	110
45-54	48	23	13	16	90
55-65 lat	31	31	23	14	35
Wykształcenie					
Podstawowe	41	31	14	14	71
Zasadnicze zawodowe	49	26	11	14	80
Średnie	47	30	13	10	175
Wyższe	68	18	5	8	73
Grupa społ.-zaw.pracujący					
Kadra kier., inteligencja	68	19	6	6	47
Prac.umysł.niż.szczebła	49	33	7	10	69
Pracownicy fiz.-umysł.	51	27	10	12	41
Robotnicy wykwalifikowani	54	26	10	10	39
Robotnicy niewykwalifik.	28	50	6	17	18
Prywatni przedsiębiorcy	66	23	3	9	35
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	32	25	23	21	53
Uczniowie i studenci	37	33	21	10	52
Bezrobotni	76	10	10	5	21
Gospodynie domowe i inni	53	37	5	5	19
Ocena własnych war. mater.					
Źle	45	30	13	13	152
Średnie	52	26	9	13	149
Dobre	56	27	12	5	98
Poglądy polityczne					
Lewica	49	28	12	11	65
Centrum	55	28	9	7	134
Prawica	57	26	11	6	129
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	47	19	22	13	32
Raz w tygodniu	50	29	11	10	210
Kilka razy w roku	50	29	9	13	103
W ogóle nie uczestniczy	52	23	12	13	52
Stosunek do przemian liberalnych					
Duża aprobata	72	18	5	6	123
Umiarkowana aprobata	57	24	11	8	79
Umiarkowana dezaprobata	42	40	10	8	96
Zdecydowana dezaprobata	26	31	20	23	98
Postrzegany dystans między Polską i Zachodem					
Umiarkowanie duży	46	30	10	13	128
Duży	51	31	10	8	144
Bardzo duży	54	20	13	13	127
Kontakt z firmą zachodnią					
Nie mieli	43	30	15	12	258
Mieli	64	23	5	9	141
Stosunek do pochodzenia narodowościowego inwestora					
Pozytywny	54	29	10	7	110
Obojętny	60	23	5	11	132
Negatywny	40	29	17	13	156
Pożądanani inwestorzy					
Niemcy	59	29	6	6	205
USA	56	27	7	10	174
Japonia	55	28	10	8	104
Francja	48	33	11	8	102
Anglia	65	22	10	4	51

Tabela 1. WROCŁAW. Czy, Pana(i) zdaniem, udział kapitału zagranicznego w polskiej gospodarce jest obecnie:

(%)

	zbyt mały	odpowiedni	zbyt duży	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	54	22	10	15	400
Płeć					
Mężczyźni	63	19	9	10	200
Kobiety	44	25	11	20	200
Wiek					
do 24 lat	45	28	10	17	71
25-34	63	19	9	10	81
35-44	55	20	12	13	113
45-54	55	21	10	14	87
55-65 lat	44	23	8	25	48
Wykształcenie					
Podstawowe	40	23	12	26	78
Zasadnicze zawodowe	50	17	15	18	88
Średnie	56	23	10	12	165
Wyższe	68	23	3	6	69
Grupa społ.-zaw.pracujący					
Kadra kier., inteligencja	69	23	6	2	52
Prac.umysł.niż.szczebła	54	20	12	14	59
Pracownicy fiz.-umysł.	45	30	10	15	40
Robotnicy wykwalifikowani	51	22	12	15	65
Robotnicy niewykwalifik.	46	21	4	29	24
Prywatni przedsiębiorcy	76	9	9	6	34
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	43	17	13	28	47
Uczniowie i studenci	56	17	11	17	36
Bezrobotni	50	23	14	14	22
Gospodynie domowe i inni	35	50	5	10	20
Ocena własnych war. mater.					
Złe	52	19	12	17	139
Średnie	52	22	9	17	159
Dobre	58	25	9	9	102
Poglądy polityczne					
Lewica	54	16	14	15	79
Centrum	54	27	6	13	126
Prawica	70	16	10	5	105
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	50	20	20	10	20
Raz w tygodniu	52	23	9	16	182
Kilka razy w roku	53	23	7	17	135
W ogóle nie uczestniczy	60	16	16	8	63
Stosunek do przemian liberalnych					
Duża aprobata	79	13	3	5	126
Umiarkowana aprobata	59	23	1	16	74
Umiarkowana dezaprobatą	45	27	13	16	101
Zdecydowana dezaprobatą	26	27	22	26	98
Postrzegany dystans między Polską i Zachodem					
Umiarkowanie duży	54	20	6	20	111
Duży	49	26	13	12	164
Bardzo duży	58	18	10	14	125
Kontakt z firmą zachodnią					
Nie mieli	47	22	11	20	250
Mieli	65	21	9	5	150
Stosunek do pochodzenia narodowościowego inwestora					
Pozytywny	43	29	5	23	77
Obojętny	61	18	6	16	160
Negatywny	52	23	16	10	163
Pożądatni inwestorzy					
Niemcy	59	21	5	15	212
USA	57	24	6	14	170
Japonia	63	23	4	10	101
Francja	59	24	6	10	98
Anglia	52	27	8	13	52

Tabela 1. PRÓBA OGÓLNOPOLSKA. Czy, Pana(i) zdaniem, udział kapitału zagranicznego w polskiej gospodarce jest obecnie:

(%)

	zbyt mały	odpowiedni	zbyt duży	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	41	20	16	23	1198
Płeć					
Mężczyźni	51	18	14	16	567
Kobiety	32	21	18	29	631
Wiek					
do 24 lat	42	28	14	16	172
25-34	47	22	14	16	210
35-44	47	18	15	19	293
45-54	42	20	15	24	162
55-64	36	22	21	20	171
65 lat i więcej	27	10	18	44	190
Miejsce zamieszkania					
Wieś	33	19	18	30	448
Miasto do 20 tys.	43	18	17	22	146
od 21 do 100 tys.	45	16	15	25	201
101-500 tys.	47	24	12	18	240
501 tys. i więcej mieszk.	47	24	17	12	163
Region					
Północny	62	8	11	19	130
Zachodni	41	23	14	22	119
Środkowozachodni	36	20	21	23	179
Środkowy	36	21	19	24	232
Wschodni	31	21	21	27	151
Południowo-wschodni	44	21	15	20	175
Południowo-zachodni	43	22	10	25	212
Wykształcenie					
Podstawowe	26	18	20	35	399
Zasadnicze zawodowe	43	22	16	19	350
Średnie	49	21	13	17	351
Wyższe	64	18	9	9	98
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	64	15	10	11	76
Prac. umysł. niż. szczebla	48	20	18	14	106
Pracownicy fiz.- umysł.	61	24	6	9	41
Robotnicy wykwalifikowani	49	21	13	18	157
Robotnicy niewykwalifik.	26	20	25	30	54
Rolnicy	35	28	16	22	84
Prywatni przedsiębiorcy	67	7	11	15	53
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	31	17	20	33	389
Uczniowie i studenci	37	36	11	16	58
Bezrobotni	46	24	13	17	100
Gospodynie domowe i inni	29	21	16	34	78
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	48	20	18	14	126
Sektor państwowy	50	18	14	18	156
Sektor prywatny	57	18	11	14	194
Spółdzielczość	46	16	13	25	22
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 125 zł	37	20	17	26	254
125 - 199	35	17	20	28	210
200 - 274	39	22	15	25	292
275 - 324	38	17	25	20	151
325 i powyżej	57	19	9	15	227
Ocena własnych war. mater.					
Złe	37	18	19	26	492
Średnie	41	20	15	23	521
Dobre	50	24	11	15	185
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	33	19	14	34	78
Raz w tygodniu	37	21	17	25	712
Kilka razy w roku	48	20	16	17	311
W ogóle nie uczestniczy	57	12	15	17	95
Poglądy polityczne					
Lewica	43	18	19	20	209
Centrum	40	23	17	20	416
Prawica	54	16	16	15	311
Trudno powiedzieć	26	20	13	41	262

Tabela 2. LUBLIN. Czy, Pana(i) zdaniem, inwestycje kapitału zagranicznego w Polsce przynoszą, ogólnie rzecz biorąc, więcej korzyści czy strat? (%)

	Więcej korzyści	Więcej strat	Tyle samo strat co korzyści	Są bez znaczenia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	49	11	15	13	12	400
Płeć						
Mężczyźni	53	11	15	11	10	197
Kobiety	45	10	14	16	15	203
Wiek						
do 24 lat	49	10	16	10	14	79
25-34	59	2	15	12	12	85
35-44	51	10	14	15	11	110
45-54	42	16	12	16	13	91
55-65 lat	40	20	17	11	11	35
Wykształcenie						
Podstawowe	31	18	20	15	15	71
Zasadnicze zawodowe	46	11	15	14	15	81
Średnie	52	10	13	13	12	175
Wyższe	64	5	12	11	7	73
Grupa społ.-zaw.pracujący						
Kadra kier., inteligencja	70	6	11	9	4	47
Prac.umysł.niż.szczebła	49	6	12	16	17	69
Pracownicy fiz.- umysł.	39	17	15	17	12	41
Robotnicy wykwalifikowani	46	15	13	10	15	39
Robotnicy niewykwalifik.	33	11	28	11	17	18
Prywatni przedsiębiorcy	60	9	14	9	9	35
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	35	17	17	22	9	54
Uczniowie i studenci	58	10	15	8	10	52
Bezrobotni	38	10	19	24	10	21
Gospodynie domowe i inni	47	5	16	5	26	19
Ocena własnych war. mater.						
Złe	41	13	16	18	13	152
Średnie	46	13	15	12	14	150
Dobre	67	4	11	8	9	98
Poglądy polityczne						
Lewica	45	15	18	11	11	65
Centrum	53	10	14	10	12	134
Prawica	61	6	15	11	7	129
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	42	15	18	15	9	33
Raz w tygodniu	49	11	14	14	12	210
Kilka razy w roku	49	9	17	10	17	103
W ogóle nie uczestniczy	58	12	12	13	6	52
Stosunek do przemian liberalnych						
Duża aprobatą	69	6	9	9	7	123
Umiarkowana aprobatą	52	6	23	9	10	79
Umiarkowana dezaprobatą	45	13	17	15	11	96
Zdecydowana dezaprobatą	27	18	13	20	21	98
Postrzegany dystans między Polską i Zachodem						
Umiarkowanie duży	42	12	18	14	15	129
Duży	52	8	15	12	14	144
Bardzo duży	54	13	11	14	8	127
Kontakt z firmą zachodnią						
Nie mieli	39	12	17	15	16	259
Mieli	67	8	11	9	5	141
Stosunek do pochodzenia narodowościowego inwestora						
Pozytywny	61	5	14	11	9	110
Obojętny	53	7	11	16	14	133
Negatywny	38	18	19	13	13	156
Pożądanymi inwestorzy						
Niemcy	55	9	16	11	10	205
USA	52	9	13	14	13	174
Japonia	46	13	10	22	9	104
Francja	49	14	23	9	6	102
Anglia	59	4	16	12	10	51

Tabela 2. WROCŁAW. Czy, Pana(i) zdaniem, inwestycje kapitału zagranicznego w Polsce przynoszą, ogólnie rzecz biorąc, więcej korzyści czy strat? (%)

	Więcej korzyści	Więcej strat	Tyle samo strat, co korzyści	Są bez znaczenia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	49	7	16	6	24	400
Płeć						
Mężczyźni	54	8	15	7	18	200
Kobiety	44	6	17	5	30	200
Wiek						
do 24 lat	44	7	25	6	18	71
25-34	65	5	11	7	11	81
35-44	49	7	13	2	29	113
45-54	44	8	15	7	26	87
55-65 lat	35	4	17	10	33	48
Wykształcenie						
Podstawowe	45	9	4	10	32	78
Zasadnicze zawodowe	43	8	19	7	23	88
Średnie	47	5	19	4	25	165
Wyższe	64	6	16	3	12	69
Grupa społ.-zaw.pracujący						
Kadra kier., inteligencja	62	8	15	4	12	52
Prac.umysł.niż.szczebła	58	5	17	2	19	59
Pracownicy fiz.- umysł.	40	5	20	10	25	40
Robotnicy wykwalifikowani	35	3	23	12	26	65
Robotnicy niewykwalifik.	50	17	4	4	25	24
Prywatni przedsiębiorcy	76	6	6	0	12	34
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	30	4	17	4	45	47
Uczniowie i studenci	56	3	22	6	14	36
Bezrobotni	45	18	5	9	23	22
Gospodynie domowe i inni	35	10	10	5	40	20
Ocena własnych war. mater.						
Złe	38	11	14	8	29	139
Średnie	52	4	16	5	23	159
Dobre	58	4	19	4	16	102
Poglądy polityczne						
Lewica	39	8	19	8	27	79
Centrum	51	8	16	7	18	126
Prawica	68	5	12	3	12	105
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	50	5	10	15	20	20
Raz w tygodniu	45	5	18	5	28	182
Kilka razy w roku	53	7	14	4	21	135
W ogóle nie uczestniczy	49	10	16	8	17	63
Stosunek do przemian liberalnych						
Duża aprobatą	73	3	6	4	13	126
Umiarkowana aprobatą	47	3	16	5	28	74
Umiarkowana dezaprobatą	46	6	23	3	23	101
Zdecydowana dezaprobatą	21	14	19	11	34	98
Postrzegany dystans między Polską i Zachodem						
Umiarkowanie duży	51	3	12	8	26	111
Duży	45	8	15	7	26	164
Bardzo duży	51	8	21	2	18	125
Kontakt z firmą zachodnią						
Nie mieli	44	6	16	7	27	250
Mieli	57	8	15	3	17	150
Stosunek do pochodzenia narodowościowego inwestora						
Pozytywny	60	3	16	1	21	77
Obojętny	56	3	11	4	26	160
Negatywny	36	12	20	9	23	163
Pożądanani inwestorzy						
Niemcy	57	4	13	5	22	212
USA	58	5	12	4	22	170
Japonia	57	8	10	8	17	101
Francja	51	3	18	5	22	98
Anglia	44	4	25	6	21	52

Tabela 2. PRÓBA OGÓLNOPOLSKA. Czy, Pana(i) zdaniem, inwestycje kapitału zagranicznego w Polsce przynoszą, ogólnie rzecz biorąc, więcej korzyści czy strat?

	(%)					
	Więcej korzyści	Więcej strat	Tyle samo strat, co korzyści	Są bez znaczenia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	30	16	33	6	15	1198
Płeć						
Mężczyźni	34	18	32	5	11	567
Kobiety	26	15	34	6	19	631
Wiek						
do 24 lat	39	9	35	4	14	172
25-34	39	15	30	3	12	210
35-44	33	17	32	7	11	293
45-54	26	13	43	4	13	162
55-64	21	22	35	7	15	171
65 lat i więcej	18	21	26	8	27	190
Miejsce zamieszkania						
Wieś	24	19	35	5	17	448
Miasto do 20 tys.	29	20	32	8	12	146
od 21 do 100 tys.	32	18	25	8	17	201
101-500 tys.	32	9	39	6	14	240
501 tys. i więcej mieszk.	41	14	32	2	11	163
Region						
Północny	40	13	22	7	18	130
Zachodni	31	18	34	5	13	119
Środkowozachodni	26	23	31	7	12	179
Środkowy	29	17	33	6	15	232
Wschodni	24	18	34	4	20	151
Południowo-wschodni	32	15	34	6	14	175
Południowo-zachodni	30	12	39	5	14	212
Wykształcenie						
Podstawowe	16	24	33	7	21	399
Zasadnicze zawodowe	29	15	41	5	10	350
Średnie	38	12	29	6	15	351
Wyższe	61	7	22	2	7	98
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	63	1	19	5	13	76
Prac. umysł. niż. szczebla	36	12	33	2	16	106
Pracownicy fiz.- umysł.	47	14	31	5	4	41
Robotnicy wykwalifikowani	31	19	40	4	6	157
Robotnicy niewykwalifik.	20	24	34	9	13	54
Rolnicy	20	24	42	3	11	84
Prywatni przedsiębiorcy	61	14	14	4	7	53
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	19	21	32	8	20	389
Uczniowie i studenci	42	10	30	2	16	58
Bezrobotni	27	9	39	7	17	100
Gospodynie domowe i inni	27	13	36	8	16	78
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	39	14	25	8	14	126
Sektor państwowy	35	17	35	4	9	156
Sektor prywatny	44	12	34	3	6	194
Spółdzielczość	36	20	9	7	28	22
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 125 zł	22	17	42	6	12	254
125 - 199	30	17	33	7	13	210
200 - 274	25	19	35	5	16	292
275 - 324	27	22	29	4	17	151
325 i powyżej	46	10	26	5	13	227
Ocena własnych war. mater.						
Złe	21	20	36	7	16	492
Średnie	32	15	33	5	15	521
Dobre	49	10	25	4	13	185
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	27	21	31	3	18	78
Raz w tygodniu	27	15	35	6	16	712
Kilka razy w roku	34	17	31	5	13	311
W ogóle nie uczestniczy	40	19	28	3	10	95
Poglądy polityczne						
Lewica	29	17	41	4	9	209
Centrum	30	18	32	6	14	416
Prawica	41	18	26	6	10	311
Trudno powiedzieć	17	12	37	6	28	262